

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний вищий навчальний заклад

«Донбаський державний педагогічний університет»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Світлана

Омельченко

(Наказ № 1 від
28.08.2020р.)

ПОЛОЖЕННЯ

про формування фонду бібліотеки базового університету

Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет»

Слов'янськ, 2020

I. Загальні положення

1.1. Дане положення розроблено з метою поліпшення якості формування фонду бібліотеки та підвищення рівня бібліотечного і інформаційно-бібліографічного обслуговування користувачів, є основним документом, що визначає політику комплектування фондів, принципи комплектування, критерії відбору документів, види і типи комплектування документів, зміст роботи бібліотеки з комплектування та організації фондів. Порядок формування фондів бібліотеки ДДПУ визначається статусом цих фондів як навчальної і науково-інформаційної основи діяльності університету.

1.2. Порядок формування, організації, зберігання та використання фондів бібліотеки регламентується: правилами, інструкціями, розпорядженнями та рекомендаціями Міністерства освіти і науки України, Міністерства культури України з питань організації роботи бібліотеки, формування та збереження бібліотечних фондів; Законом України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» від 27.01.1995 р. зі змінами та доповненнями, «Про інформацію» від 2 жовтня 1992 р.; Державними стандартами України з питань освітньої діяльності бібліотечної та архівної справи, які визначають видову структуру документів відповідних галузей; Наказами і розпорядженнями по університету, регламентуючою документацією бібліотеки.

1.3. Основними принципами формування фондів є принципи наукового відбору літератури та координація комплектування, вичерпність відбору документів відповідно до галузей знань університету, систематичність поповнення фондів, інтенсивне використання всіх джерел комплектування та докомплектування.

1.4. Основними критеріями відбору документів є їх актуальність, інформативність, цінність та профільність.

II. Структура і склад фондів бібліотеки

2.1. Фонд бібліотеки університету створюється як єдиний бібліотечний фонд на основі комплектування у відповідності з профілем університету, тематичним планом комплектування та картотекою документозабезпеченості навчального процесу.

2.2. Єдиний фонд об'єднує бібліотечні фонди усіх підрозділів бібліотеки університету і складається із різних видів вітчизняних і зарубіжних видань: наукових, навчальних, довідкових, художніх, періодичних і неопублікованих документів, АД, документів на електронних носіях (CD-ROM, дискет).

2.3. Структура фонду бібліотеки:

2.3.1. Основний фонд – частина єдиного фонду, що включає найбільш повне зібрання українських видань, ближнього і дальнього зарубіжжя, неопублікованих документів, фонд рідкісних та цінних видань, що складається з особливо цінних і тих видань, що являють собою бібліографічну рідкість, контрольних примірників підручників.

2.3.2. Підсобний фонд – частина єдиного фонду, що користується найбільшим попитом користувачів, створюється на всіх пунктах видачі: на

абонементів, в читальних залах, в інформаційно-бібліографічному відділі, в кабінетах кафедр і лабораторій. До підсобних фондів організовано частково відкритий доступ.

2.3.2.1. Навчальний фонд – різновид підсобного фонду.

Включає у свій склад документи незалежно від типу, виду та кількості примірників, що рекомендують кафедри університету для забезпечення навчального процесу. Формування навчального фонду здійснюється у відповідності до навчальних планів вишу і норм книгозабезпеченості навчальних дисциплін.

2.3.2.2. Абонементи:

- **Абонемент наукових документів** – різновид підсобного фонду.

Включає наукові і науково-популярні і багатогалузеві видання. Формується у відповідності до профілю університету, замовленнями кафедр.

- **Абонемент навчальних видань** – різновид підсобного фонду. Включає підручники, навчальні і методичні посібники та інші документи незалежно від типу, виду, кількості примірників, що рекомендовані кафедрами університету для забезпечення навчального процесу у відповідності з навчальними планами та нормами забезпеченості навчальних дисциплін.

- **Абонемент художньої літератури** – різновид підсобного фонду включає видання українською, російською, іноземними мовами, відповідно до програм з української і всесвітньої літератури та запитів користувачів. Фонд формується на основі замовлень абонементу, кафедр з урахуванням завдань навчальної і виховної роботи університету.

2.3.2.3. Читальні зали:

- **Фонди читальних залів** – різновид підсобного фонду, містять наукові, навчальні, довідкові документи, науково-технічні і періодичні видання згідно з профілем факультетів, що обслуговуються і необхідні для забезпечення, навчального, науково-дослідного і виховного процесів. Формуються фонди на базі основного згідно замовлень читальних залів. У читальних залах, у тому числі електронному організованій частково відкритий доступ до фондів.

- **Фонд періодичних видань** включає видання України, країн ближнього і дальнього зарубіжжя, іноземні журнали і газети. Він формується на підставі замовлень кафедр, читальних залів, інформаційно-бібліографічного відділу згідно профілю університету для забезпечення навчального, науково-дослідного, виховного процесів.

2.3.2.4. Фонд інформаційно-бібліографічного відділу – різновид підсобного фонду, включає довідково-бібліографічні, нормативно-правові, законодавчі, інформаційні і періодичні видання по профілю університету. Формується на основі єдиного фонду і замовлень ІБВ, на передплатні інформаційні видання згідно “Каталогу видань України”, ”Каталогу періодичних видань Донецької області”.

2.3.2.5. Фонди бібліотек при кабінетах та лабораторіях – різновид підсобного фонду, включає наукові, навчальні документи необхідні для забезпечення навчальної, науково-дослідної і виховної роботи викладачів і студентів. Формуються підсобні фонди кабінетів з основного єдиного фонду у відповідності до “Положення про роботу з кафедральними бібліотеками”.

2.3.2.6. Фонд інституційного репозитарію – повнотекстова база даних наукових, науково-методичних, навчальних праць професорсько-викладацького складу університету.

III. Порядок комплектування

3.1. Документом, що регламентує комплектування єдиного фонду бібліотеки базового університету ДДПУ, є тематико-типологічний план комплектування (ТТПК), що відображає тематику науково-дослідницьких робіт університету.

3.1.1. ТТПК складається бібліотекою спільно з кафедрами та іншими підрозділами вишу на строк не менше 5 років і щорічно корегується. Середня примірниковість документів, що можливо придбати, не повинна перевищувати наступні показники:

3.2.1. Наукові документи:

- вітчизняні – 5 прим.
- іноземні - 1 прим.

3.2.2. Навчальні видання:

- загальноуніверситетські дисципліни (із розрахунку на кількість студентів);
- цикл гуманітарних та соціально-економічних дисциплін
1 пр.: 2 ст.;
- цикл фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін -1 пр.: 2 ст.;
- цикл фахових дисциплін – 1 пр.: 1 ст.;

3.2.3. Додаткові видання з усіх дисциплін – 1 пр.:5 ст.

3.3. Поточне комплектування здійснюється на підставі перегляду зразків, тематичних планів видавництва, прайс-листів та інших бібліографічних, рекламних джерел.

3.4. Навчальні видання, комплектуються, згідно письмового замовлення кафедр і на підставі картотеки документозабезпеченості.

3.4.1. Бібліотека визначає кількість примірників документу, що замовляється.

3.4.2. Попереднє замовлення оформлюється завідуючими кафедр згідно письмового замовлення, що складається з 3-х частин (якщо замовляється велика кількість підручників).

3.4.3. Перша частина замовлення є документом, на підставі якого оформляється замовлення. Картка поточного замовлення розставляються у картотеку поточного комплектування і зберігається у бібліотеці протягом 3-х років. У другій частині замовлення кафедра вказує, з якої дисципліни треба придбати підручник, на якому факультеті, курсі і в якому семестрі він буде використовуватись. Третя частина є сигнальною інформацією для кафедр про одержання підручника бібліотекою.

3.4.4. Замовлення кафедр на придбання навчальних видань затверджуються на засіданні Ради з комплектування.

3.5. Наукові документи можуть бути придбані тільки за попереднім замовленням кафедри згідно норм комплектування.

3.6. Комплектування фонду інформаційних і періодичних видань здійснюється щорічно згідно замовлень кафедр, читальних залів і ІБВ після проведеного бібліотекою моніторингу їх використання.

3.7. Шкільні підручники замовляються згідно «Замовлення підручників та навчальних посібників за рахунок коштів державного бюджету».

3.8. Дисертації, автореферати дисертацій передаються до бібліотеки вченим секретарем спеціалізованої вченої ради, згідно «Положення про ».

3.8.1. Дисертації обліковуються у «Журналі реєстрації дисертацій».

3.8.2. Термін зберігання дисертацій -10 років,

3.9. Основними джерелами комплектування документами є книготоргівельні організації відповідно профілю університету, видавництва, дар від професорсько-викладацького складу, здобувачів, громадськості та мешканців міста.

3.10. Доукомплектування фондів проводиться на підставі вивчення та аналізу відмов користувачам згідно «Інструкції по докомплектуванню документного фонду бібліотеки», та замовлень кафедр, структурних підрозділів

3.11. Усі документи, що надійшли до бібліотеки реєструються, проходять облік, наукову, технічну обробку у відділі комплектування і наукової обробки документів (ВК і НОД) та передаються у відділ обслуговування користувачів (ВОК) згідно відповідних регламентуючих документів («Інструкція про передачу документів з відділу комплектування і наукової обробки документів у відділ обслуговування користувачів»).

3.12.

IV. Види комплектування

4.1. Видами комплектування фонду є:

- придбання документів;
- передплата вітчизняної та іноземної періодики;
- безкоштовні надходження шкільних підручників та підручників для вищів з МОН України
- внутрішній книгообмін;
- дари окремих осіб (викладачів університету, мешканців міста);
- дари установ, громадських та політичних об'єднань;
- дари авторів, видавців, інших виробників документів;
- документальні бази даних мережі Інтернет (безкоштовні);
- копіювання документів згідно Закону України «Про авторське і суміжні права».

V. Склад ради по формуванню фонду бібліотеки ДДПУ.

5.1. З метою якісного формування фонду, обліку та роботи з ним створюється «Рада з формування фонду бібліотеки ДДПУ», яка затверджується наказом ректора університету.

5.2. Склад Ради:

- голова – директор бібліотеки
заступник голови – зав. відділом комплектування
члени ради:
- голова бібліотечної ради;
  - зав. кафедрами;
  - начальник навчального відділу;
  - заступник директора бібліотеки;
  - зав. відділом обслуговування;
  - зав. інформаційно - бібліографічним відділом;
  - головний бібліотекар відділу обслуговування;
  - зав. сектором читальних залів.

VI. Вилучення документів з фонду бібліотеки

6.1. З метою підвищення ефективності використання фондів, бібліотека проводить вивчення та аналіз використання окремих частин єдиного фонду по “Методиці вивчення використання фонду” і окремим методикам аналізу використання, складеним бібліотекою.

6.2. Бібліотека разом з кафедрами та іншими підрозділами університету щорічно переглядає фонд з метою виявлення маловикористовуваних документів. Роботу по вилученню непридатних для використання, застарілих, непрофільних документів бібліотека здійснює разом з комісією, затвердженою наказом ректора.

6.3. Непридатні для використання і застарілі документи вилучаються на підставі положень, інструкцій, наказів та інших матеріалів Міністерства освіти і науки України та Міністерства культури України.

6.4. ВК і НОД складає акт на вилучення документів із фонду бібліотеки («Інструкція про вилучення документів із фонду бібліотеки»).

6.5. Вилучення документів з фондів бібліотеки університету за ідеологічними чи політичними ознаками заборонено Законом України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» (розд. 5, ст. 18).

VII. Перевірка бібліотечного фонду

7.1. Перевірка всіх фондів бібліотеки проводиться у відповідності з перспективним планом, який складається на 5 років і затверджується ректором університету.

7.2. Склад комісії по перевірці фонду затверджується наказом по університету.

7.3. Вся робота з перевірки бібліотечного фонду здійснюється в три етапи:

- підготовча робота;
- перевірка фонду;
- підбиття підсумків і оформлення наслідків роботи, складання акту з перевірки бібліотечного фонду певної структури;
- оформлення акту на списання.

